

มันสำปะหลังพันธุ์พิรุณ 2

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

- ชื่อ-สกุล สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
ที่อยู่ เลขที่ 111 ถ.พหลโยธิน ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 12120
โทรศัพท์ 0 2564 7000 ต่อ 1321
- ชื่อ-สกุล มหาวิทยาลัยมหิดล
ที่อยู่ เลขที่ 999 ถ.พุทธมณฑลสาย 4 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
โทรศัพท์ 0 2849 6050 (ศาลายา) , 0 2644 7800 (ดินแดง)
- ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ เลขที่ 50 ถ.พหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 2579 0151-8

แหล่งที่มาและประวัติ

เริ่มศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549-2551 โดยมันสำปะหลังพันธุ์พิรุณ 2 ภายใต้ชื่อรหัสทดลองว่า MBR49-2-141 เป็นผลพลอยได้จากการสร้างลูกผสมเพื่อใช้ในการศึกษา และพัฒนาเครื่องหมายโมเลกุล (DNA-marker) ซึ่งจะใช้เป็นเครื่องมือในการคัดเลือกพันธุ์มันสำปะหลัง (Marker assisted selection; MAS) ในอนาคตต่อไป โดยเริ่มทำการผสมพันธุ์แบบสลับ (cross-reciprocal) โดยใช้พันธุ์หัวbyg 60 เป็นต้นแม่ ซึ่งมีลักษณะปริมาณแป้งในหัวสดสูง ผลผลิตสูง ปริมาณไซยาไนด์สูง และอัตราการเจริญเติบโตในช่วงแรกต่ำ ส่วนพันธุ์ห่านาที่เป็นต้นพ่อ ซึ่งมีลักษณะปริมาณแป้งในหัวสดต่ำ ผลผลิตต่ำ ปริมาณไซยาไนด์ต่ำ และอัตราการเจริญเติบโตในช่วงแรกสูง โดยลูกผสมที่สร้างขึ้นส่วนหนึ่งนำไปใช้ในการศึกษาเครื่องหมายโมเลกุล อีกส่วนหนึ่งนำไปคัดเลือก และประเมินพันธุ์ตามแบบวิธีมาตรฐาน (conventional breeding) ทำการคัดเลือก 2 ช่วง ในช่วง ปี พ.ศ. 2550-2551 ดำเนินการที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ระยอง อำเภอมือง จังหวัดระยอง

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

- ชนิด/ประเภท** ชื่อไทย มันสำปะหลัง วงศ์ Euphorbiaceae ชื่อวิทยาศาสตร์ *Manihot esculenta* Crantz
ไม้พุ่ม (shrub) อายุหลายปี (perennial plant)
- ราก/หัว** มีก้านหัวสั้นคล้ายรูปกรวย (conical) ผิวเปลือกสีน้ำตาลเข้ม ลักษณะผิวขรุขระ เปลือกในสีครีม เนื้อด้านในสีขาว เส้นใยน้อย
- ต้น** การเจริญเติบโตของลำต้นเป็นแบบตรง (straight) รูปร่างลำต้นตั้งตรง (erect stem) ต้นมีความสูงเฉลี่ย 225 เซนติเมตร ลำต้นมีสีน้ำตาลอ่อน (light brown) ผิวเปลือกมีสีน้ำตาลเข้ม เปลือกด้านในมีสีครีม จำนวนลำต้น 1-2 ลำต้นต่อหลุม ระดับการแตกกิ่งจากลำต้น 0-1 กิ่ง
- ใบ** ใบเป็นใบเดี่ยว รูปใบหอก ขอบหยักลึก เว้าเข้ามาจากขอบใบจนถึงเส้นกลางใบ ใบสีเขียวอ่อน ก้านใบสีแดง
- ดอก/ช่อดอก** ดอกแยกเพศอยู่ในช่อเดียวกัน ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง (panicle) ดอกเพศผู้มีอับเรณู (anther) สีเหลือง ดอกเพศเมียมียอดเกสรเพศเมีย (stigma) สีขาว

- ผล/ฝัก** เป็นผลแห้ง แก่แล้วแตก (dry dehiscent fruit) ผลประกอบด้วย 3 พู แต่ละผลมี 6 ปีก (wing) แต่ละพูมี 1 เมล็ด
- เมล็ด** เมล็ดคล้ายละหุ่ง ผิวเรียบ สีน้ำตาลลายดำ ที่ฐานของเมล็ดจะเห็น จุกขี้ (caruncle) สีขาว
- ลักษณะอื่น ๆ**
1. เมื่อกีบเกี่ยวหัว ตัดหัวง่าย และมีก้านหัวสั้นมีปริมาณไซยาไนด์ 51 พีพีเอ็ม และปริมาณอะมิโลส 18.3 เปอร์เซ็นต์
  2. เนื้อหัวเมื่อนึ่งแล้ว ให้รสชาติดี เนื้อสัมผัสนุ่ม ไม่มีเสี้ยน
  3. ผลผลิตหัวสดมีน้ำหนัก 5.80 ตันต่อตัน ปริมาณแป้งในหัว 24.7 เปอร์เซ็นต์ จำนวนหัวส่งตลาด 9,800 หัวต่อไร่
- ลักษณะเด่น**
1. เมื่อนำหัวไปนึ่งหรือเชื่อมให้เนื้อสีขาว รสชาติอร่อย เนื้อสัมผัสนุ่ม ไร้เสี้ยน
  2. มันสำปะหลัง พันธุ์พิจูณ 2 เป็นพันธุ์ให้ผลผลิตหัวสดสูงกว่ามันสำปะหลังพันธุ์ห่านาที่ เมื่อปลูกในสภาพไร่แบบอาศัยน้ำฝน
  3. เหมาะสำหรับปลูกในดินเหนียวสีแดงมากที่สุด รองลงมา คือ ดินร่วนปนเหนียว และดินเหนียวสีดำ มันสำปะหลังพันธุ์นี้เป็นได้ทั้งพันธุ์รับประทาน และพันธุ์อุตสาหกรรม

มันสำปะหลังพันธุ์พิจูณ 2